

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING.

Nº. 96.

DEEL IV.

1 Juli 1917.

INHOUD: R. VAN EECKE. *Varia Entomologica* I. — Jhr. Dr. ED. J. G. EVERTS. Nieuwe vondsten voor de Nederlandsche Coleopteren-fauna, XI. — Dr. A. C. OUDEMANS. *Acarologische Aanteekeningen* LXIII. — Dr. A. C. OUDEMANS. *Aanteekeningen over Suctoria* XXVIII.

Varia Entomologica I.

De Micropterygiden en Hepialiden worden algemeen voor de oudste vlinders gehouden. Interessant is het nu te weten, dat in het Trias van Queensland een fossiele vlinder is gevonden, die naar alle waarschijnlijkheid tot de Hepialiden gerekend moet worden. *Dunstania pulchra* TILL. is op dit oogenblik de oudste vlinder (S o c. e n t. No. 4).

Het is nu bewezen, dat *Pyrameis atalanta* L. in Engeland als pop overwinteren kan. Waarom wordt dit feit als een nieuwtje vermeld? Immers in ons land overwinteren meerdere *Vanessa*'s als nymphe. SNELLEN schreef er reeds over in zijne *Vlinders van Nederland*. Misschien is het der vermelding waard, dat begin April van dit jaar eene imago van *Vanessa io* L. te Leiden werd buit gemaakt. Naar den toestand van het dier te oordeelen, kan het niet anders, of de koude en langdurige winter van dit jaar werd als nymphe doorgebracht.

In de ornithologie is het een bekend feit, dat een enkel exemplaar eener soort door toevallige omstandigheden zeer ver kan afdwalen en dan op eene lokaliteit bemachtigd wordt, alwaar de soort nimmer te voren gevonden werd. Vlinders dwalen, beter verdwalen, ook vaak. Zoo werd onlangs *Chacro-*

campa celerio in Schotland gevangen. Ook zij, die veel tusschen Indië en Holland varen, komen dikwijls met Sphingiden en andere *Heterocera* aandrigen, die heel ver van land op zee gevangen werden. Zou het nu zoo ongelooflijk zijn, dat een vlinder als *Limenitis populi* L. ook eens binnen onze enge grenzen gevangen werd? Één exemplaar dezer soort in de collectie van 's Rijks Museum van Nat. Historie draagt een etiket, waarop SNELLEN VAN VOLLENHOVEN als de verzamelaar en Nederland als de lokaliteit zijn vermeld. Het reeds eerder vermelde exemplaar van *Apatura ilia* SCHIFF. zou met het bovengenoemde tot de rariteiten gerekend moeten worden.

In het nummer van 27 Maart l.l. der Entomologische Mitteilungen van het Museum te Dahlem is eene publicatie opgenomen van Dr. med. ERWIN CHRISTELLER over Die Misbildungen der Schmetterlinge und Versuche zu ihrer künstlichen Erzeugung. Een goed referaat zou hier te veel plaats eischen en misschien is de vermelding reeds voldoende om velen er toe te brengen deze hoogst interessante publicatie en hare vervolgen te lezen. Een kwestie is zonder twijfel voor velen van belang, n.l. dat de bastardeering bij de vlinders tot de eigenaardigste veranderingen der genitaliën leidt. En wel in dezen zin, dat de hybriden niet in staat zijn nakomelingen voort te brengen. Dit wordt ook geconstateerd bij monstrositeiten. Variëteiten en aberratie's daarentegen schijnen producten te zijn eener normale ontwikkeling. Het woord „misvorming” wijst reeds voldoende op een gestoord ontwikkelingsverloop. Toch is de grens tusschen enkele verschijnselen moeilijk te trekken. Dr. CHRISTELLER begint dan ook met de verschillende systematische begrippen duidelijk te omschrijven en de verschillende „Bildungen” in groepen te verdeelen. Een ieder voelt reeds te voren, dat de grens tusschen normale en abnormale (pathologische) producten eener ontwikkeling bij dieper ingaande beschouwing vaag is. Les extrêmes se touchent!

Het heeft mij verwonderd, dat in de Entomologische Berichten geene aankondiging of bespreking heeft gestaan van een geestesproduct van een landgenoot, den heer Prof.

Dr. Mr. BATAVUS ONNOSELMAN. Pater E. WASMANN bespreekt deze oorlogsparabel in bovengenoemde Entomologische Mitteilungen. Het boekje is bij W. L. & J. BRUSSE te Rotterdam in 1915 uitgegeven, kost slechts 35 cts. en draagt den titel van *Zur Psychologie der Ameisen*. Het komt zoo zelden voor, dat wij een relict van oud Arabische cultuur onder de oogen krijgen. Men moet n.l. weten, dat hier eene vertaling gephantaseerd is van een Arabisch manuscript van ABDOEL LATIF AL RAMANI.

Van de Formiciden stappen wij over op de Staphyliniden. Enkele dezer Kortschildigen schijnen voor den mensch gevaarlijk te zijn, b.v. *Paederus crebripunctatus* EPP. Een sekreet dezer diertjes kan eene huidziekte veroorzaken, die epidemisch kan optreden o. a. in de Congo en Britsch Oost-Afrika.

De heer HANNS V. Lengerken schrijft in het Deutsche Entomologische Zeitschrift, V/VI, 1916, over de biologie van *Cicindela maritima* LATR. en *Cicindela hybrida* L. Wat mij bij het lezen van genoemde interessante publicatie opviel was, dat de schrijver beide vormen blijkbaar als „subspecies” eener soort beschouwt. De vorm *intermedia* LGKN. zou werkelijk de tusschenvorm, dus de verbindende schakel zijn.

Voor hen, die zich met de vleugelteekening der Insecten bezighouden, is het waarschijnlijk van belang te weten, dat de Perliden *Orthoptera* zouden zijn met in het water levende larven, zeer verschillend van die der *Subulicornes*. Daarentegen komen de larven der Ephemeriden met die der Libellen overeen. (A. LAMEERE, Paléodictyoptères et Subulicornes; in Bull. No. 4, Soc. ent. de France).

Leiden.

R. VAN EECKE.

Nieuwe vondsten voor de Nederlandsche Coleopteren-fauna, XI.

72 ¹⁾ *Bembidion nigricorne* GYLH. De staalblauwe ab. c. *Wahnschaffei* HEINEMANN werd door den heer H. J. KLAASSEN bij Barneveld, Juli, aangetroffen en welwillend voor mijne collectie afgestaan, waarvoor ik hem vriendelijk dank zeg.

¹⁾ Beteekenis der nummers als in vorige „Lijsten”.